

Tristul figurant

It uitasem. Ani, întâmplări, evenimente îi împinseseră chipul și numele undeva, într-un colț tănuț al memoriei mele. De curind l-am recunoscut într-un grup de figuranți pe o scenă importantă, și poate nu l-aș fi băgat în seamă dacă, printre ceilalți, gălăgioși și agitați, n-ar fi fost singurul țeapăn, cu o expresie de imensă silă încremenită pe figură.

L-am urmărit tot restul spectacolului, pînă la final: se mișca mecanic, împins de ceilalți înainte sau înapoi, cu pași înceți și moi, cu umerii aduși, mohorit și absent. Avea ochii subliniați cu mari cearcăne vineții, obrajii căzuți, iar gura i se strîmbase de parcă ar fi fost silit să țină pe limbă ceva degustător.

Aplauzele l-au surprins rezemat de arlechin, cu privirea stinsă, rătăcind peste capetele spectatorilor. La a doua ridicare de cortină dispăruse. Era o mică sărbătoare la care se simțea de prisos.

Și mi-am amintit povestea lui.

Nu prea mulți ani în urmă, a părăsit la jumătatea drumului Universitatea, unde era un student eminent și s-a prezentat la examenul de admitere pentru actorie. A căzut. Anul următor s-a prezentat din nou și a reușit. Printre ultimii, dar a reușit.

Au urmat patru ani în care și-a cîștigat stima profesorilor și colegilor prin uluitoarea sa voință, prin formidabila capacitate de muncă. Serios și harnic, inteligent și foarte cultivat, era întotdeauna cel dintîi la materiile teoretice și printre cei mai buni pe plan profesional. Examenul final l-a situat în fruntea clasei sale, înaintea altor colegi mai înzestrați dar mai puțin stăruitori. Proaspătul absolvent, șef de promoție, s-a prezentat în fața comisiei de repartizare, și a solicitat ritos, invocînd meritele sale, un loc într-un important teatru bucureștean. I s-a explicat că așa ceva nu se poate pentru că pur și simplu nu există locuri. A acceptat, cu aerul că face o concesie vremelnică, repartizarea la un teatru național din țară. După vacanță, în ziua convenită, la ora opt fix, s-a prezentat directorului, purtînd o mapă cu toată legislația teatrală, pe care o studiasse temeinic. În ziua aceea, la ora opt fix dimineața, a început șirul de revindicări. Și, odată cu asta, șirul de nemulțumiri.

A solicitat rolul principal în piesa de deschidere a stagiunii. I s-a explicat că primele două spectacole se aflau în pregătire încă din vară, cînd nu se știa că va veni în teatru. Dar i s-a propus să înlocuiască, într-unul din spectacolele în reluare, un actor transferat. A refuzat. Un șef de promoție nu acceptă jumătăți de debut. Mai tîrziu a fost distribuit într-o piesă românească. Rol principal. A refuzat din nou. E, considera el, o piesă slabă, și nu acceptă compromisiuri artistice. La jumătatea stagiunii a aflat că un teatru bucureștean organizează un concurs și s-a înscris. A fost concurs la proba documentară, pentru că nu îndeplinea

condiția de stagiou la teatrul unde fusese repartizat. A transformat acest eșec într-o victorie: va să zică nu pentru motive artistice nu izbutise, ci pentru că se izbise de o prevedere formală, birocratică. Revenit în teatru, a anunțat că la sfîrșitul stagiunii va pleca. Firește, nu a mai fost distribuit. A trecut un an, primul lui an, și încă nu pășise pe scenă. În tot acest timp încasase cu regularitate salariul. Era dreptul lui. Studiasse legile și știa totul despre drepturile lui. Și nimic despre îndatoriri. A început al doilea an de teatru, iar el era fără angajament, în Capitală. Ceruse și obținuse mici roluri, fleacuri de două vorbe, la radio, la televiziune, la Buftea. Tot atunci întocmește primele memorii, solicită primele audiențe. Și iarăși, numai despre drepturi, nimic despre îndatoriri. Intră în corpul de figurație al unei importante scene bucureștene prin bunăvoința unui coleg regizor și se agită disperat de această șansă. Sesizează slăbiciunea și cumsecădenia directorului, devine stăruitor, chiar sîcîitor, și obține un angajament pe termen limitat. Din nou memorii, din nou audiențe. Din nou sint invocate legile, drepturile lui, și iată-l angajat. Dar lungă bătaie oarbă continuă. Și-a clădit solid convingerea că toată lumea e împotriva lui. În lungi și meticuloși întocmire memorii solicită dubluri, roluri principale, asistență de regie, plecări în străintătate și un salariu mai mare. Iar seara își tîrzie pașii oboșiți în grupul de figuranți, își poartă trupul girbovit și figura îmbătrînită, cu ochii stinși, pe o importantă scenă bucureșteană.

Aceasta e, pe scurt, povestea unui fost șef de promoție, azi trist figurant.